

ZESDE WEEK :

Het stuk begint in onze ogen een beetje vorm en structuur te krijgen. En de sfeer van het NTG komt op ons over. Een groot oud gebouw waarin je makkelijk zou kunnen verloren lopen. In dit doolhof van stofferige gangen en verloren hoekjes verwacht ik telkens het uitgedroogde lijk van een vermist acteur uit een kast te zien vallen, of het beroemde NTG-spectrum te zien opdoemen in dit labyrint à la Borges. NTG-spectrum? Spook is het correcte Nederlandse woord.

De omvang van dit spottend spektakel begint de toneelmeesters en rekwisietenmensen op de proef te stellen. Met onze 160 fr. per dag kunnen we gelukkig nog een pintje kopen in de artiestenbar. Kwestie van het stof door te spoelen.

ZEVENDE WEEK :

Ik vertel Walter dat ik beloofd heb dit artikel te schrijven. Hij hoopt dat ik niet teveel uit de biecht zal klappen. Ik mis trouwens een repetitie omdat ik meedoe aan de cinemakwis op TV. Als blijkt dat men mij niet echt heeft gemist, besef ik wat een pionnetje ik maar ben binnen dit dikke spektakelstuk. Veel echte geheimen zal ik dus niet te weten komen.

De geest van het stuk begint tot me door te dringen. Na al die tientallen jaren is het mogelijk wat afstand te nemen van de gebeurtenissen tijdens de eerste en tweede wereldoorlog. De auteurs zijn duidelijk flaminganten, maar het is niet de bedoeling de activisten en hun pogingen de Duitsers te gebruiken bij de ontvoogding van Vlaanderen te bewieroken. In alle eerlijkheid wordt aangetoond hoe Belgen en Vlamingen in de dubbele wereldbrand door de gebeurtenissen werden overstelpt, hoe zij het slachtoffer en de speelbal zijn geweest van hun eigen kleinheid en de monsterachtige raison d'état van de overheersers. Niemand vindt immers van zichzelf dat hij iets doet met minder dan goede bedoelingen. De Vlaming wikt, de mof beschikt! Vermits de overwinnaars altijd gelijk hebben is de wraakneming na de oorlog onrechtvaardig hard geweest. Kleingeestig en lafhartig-wraakzuchtig als het Belgische Establishment is, heeft het wraak genomen op mensen die dachten de Duitsers te kunnen manipuleren maar zelf door hen op sleeptouw werden genomen. Een zekere sympathie voor iemand als Borms zal de toeschouwer wel niet ontgaan. In ieder geval is duidelijk dat de auteurs grootmoediger zijn dan de overwinnaars na de twee wereldoorlogen in België. Ik ben er weer eens niet trots op Belg te zijn.

ACHTSTE WEEK :

Tijd tekort! Bij de programmering van een theaterjaar van een officieel gezelschap krijgt ieder stuk een krap tijdsbudget toegemeten. Bij dit kolossaal spektakel, dat tweemaal zoveel moeite vergt als een stuk van normale

duur, is amper meer tijd voorzien. Walter krijgt het soms op zijn heupen. Waar het bij een gewoon toneelspel al heel vlot zou moeten lopen tijdens de laatste repetitieweek, zitten we hier nog maar aan een stadium waarbij we de volgorde van de scènes beginnen te snappen. De structuur van het stuk wordt ons duidelijk: onder het mom van een circusvertoning krijgen we heel tragische dingen voorgeschoteld. Ceremoniemeester koning Boudewijn is tachtig jaar geworden en verzacht samen met een franstalige en een Vlaamse clown de harde waarheden die hier op ludieke wijze worden verkocht. Naarmate het stuk naar het heden opschuift wordt het ludieke meer en meer achterwege gelaten. Het clownsmasker wordt afgelegd om, zoals in de klassieke film van Fellini, het triest-tragische ware gezicht te tonen dat eronder schuilt.

Walter ontpopt zich tot een mini-Cecil B. De Mille. It is the director's age! Hij manipuleert als een David Lean maar beschikt over beduidend minder tijd. Gelukkig hangt het succes van een scène niet af van een gunstige wolkenformatie. Vuiltjes aan de lucht zijn er genoeg, maar alle tekorten ten spijt kunnen we nog eens lachen met een kwinkslag of een vluchtige witz. Dat kan er bij Moeremans junior nog steeds vanaf. Trouwens, bij het stuk zelf wordt nogal wat afgelachen. Ivo Pauwels als de driekoppige koning zal bij iedereen succes kennen. We liggen telkens plat als hij de scène opgeschreden komt. Als alles slecht uitdraait, redt hij het stuk. Boudewijn wordt ongenadig gepersifleerd, maar dan wel met affectie. Dit geldt trouwens voor het hele spektakel. Iedereen krijgt een veeg uit de pan, maar de toon is niet die van de bitterheid of de wrok.

NEGENDE WEEK :

Het is zover! De laatste week gaat in. Nadat we de week ervoor al iedere avond hebben gerepeteerd, begint het nu echt te dringen. O illusie toen ik in den beginne meende hoe prachtig professioneel alles hier in het NTG zou worden gepland. Chaos is misschien het juiste woord. De acteurs weten van de wereld niet meer af, Walter resideert praktisch ten adresse NTG. De zenuwen staan bol gespannen. De vermoedheid begint iedereen parten te spelen maar daardoor groeit ook de band tussen de mensen. Het laatste greintje statusverschil tussen acteurs en figuranten valt weg. Op de dag van de première, vrijdag dus, wordt nog gewerkt tot het laatste ogenblik. De parallel met het amateurtheater is nu volledig doorgetrokken. Het gevloek is niet van de lucht te krijgen en op het ogenblik dat het publiek moet binnenkomen repeteren we in razend tempo het groenteceremonieel. Bij iedereen komt de trac boven. In grote spanning gaan wijlie van het circuspersoneel nog eens onze nota's na.

De première van Deel I is zonder zware blunders verlopen. Hier en daar ging een kleinigheid mis bij de overgangen, maar globaal zit alles wel snor. We zijn erg blij als we zonder fouten door het groeten gaan. De zaal is enthousiast. Een deel van de mensen staat recht, een deel om weg te gaan, een deel ook in ovatie. Vele plaatsen zijn leeg. Achteraf zie ik een paar vriendinnen. Ze vonden het slecht, op de koning na. Te chaotisch, teveel informatie op te korte tijd. Jonge mensen worden door het onderwerp duidelijk minder aangesproken dan de oudere generaties, die zich de feiten herinneren en verbaasd staan van de fysieke gelijkenis die de acteurs in hun vermomming vertonen met de historische personages. In het café op de hoek trekken we het tot in de vroege uurtjes. Na een paar uur slaap gaan we terug aan de slag voor deel twee. Van half tien tot drie in de namiddag draaien we deel twee er nog eens door, in verkapte volgorde. De meesten staan op hun laatste benen. We zitten erdoor. Ten einde raad sluit Walter de repetitie af. Er werd gelold en gegrold in de morgen, maar nu is het gezelschap bekaf. WE gaan voor een paar uurtjes rusten en emotioneel recupereren. Ik stap als een zombie in mijn kooi.

Zeven uur. Er worden nog wat kleine scènes herhaald, nog wat accenten gelegd. De spanning is minder te snijden dan gisteren. De oudere acteurs, die in dit stuk trouwens de mooiste rollen krijgen toebedeeld, vertellen leuke anecdotes uit hun carrière. We beginnen mooi op tijd met de vertoning. Alles loopt ge-

Foto's L. Monsaert

